

Федоркін Д.В.

здобувач,

Інститут законодавства Верховної Ради України

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ ЗА БЕЗПЕЧНІСТЮ ПРОДУКТІВ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

На даному етапі державна політика України у сфері технічного регулювання та захисту прав споживачів базується на удосконаленні чинного законодавства, впровадженні європейських директив, гармонізації національних стандартів з міжнародними та європейськими, які є доказовою базою відповідності продукції технічним регламентам, забезпеченні діяльності інституцій у сфері оцінки відповідності та ринкового нагляду відповідно до європейської і світової практик, а також удосконаленні системи захисту прав споживачів.

Вивченню цієї проблеми в напрямку удосконалення державного ринкового нагляду за безпечністю та якістю продукції та захисту прав споживачів приділяли увагу українські науковці: Копиленко О.Л., Гришова І.Ю., Мандибура В.О., Захожай В.Б., Калита П.Я, Віткін Л.М., Притульська Н.В., Язвінська О.М., Негоденко В.С., Митяй О.В., Стоянова-Коваль С.С., Малік М.Й., Пасхавер Б.Й., Саблук П.Т., Наумов О.Б. [1-10]. Проте, незважаючи на це, багато науково-теоретичних та організаційно-економічних питань цієї теми потребують подальшого дослідження.

Одним із важливих напрямків реформування системи технічного регулювання і захисту прав споживачів відповідно до світової і європейської практик – запровадження системи ринкового нагляду. Ринковий нагляд спрямований на забезпечення відповідності продукції, яка вже перебуває в обігу на ринку, вимогам технічних регламентів та відсутності загроз для безпеки, здоров'я або на будь-який інший аспект захисту суспільних інтересів. Запобігання введенню в обіг небезпечної продукції забезпечується шляхом імплементації в національне законодавство відповідних норм і принципів ринкового нагляду країн-членів ЄС, набрання чинності, зокрема, Регламентом (ЄС) № 765/2008 Європейського Парламенту і Ради від 9 липня 2008 року і Директивою 2001/95/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 3 грудня 2001 року щодо загальної безпеки продукції.

Запровадження таких норм в Україні стало можливим завдяки прийняттю в 2011 році законів України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції», «Про загальну безпеку нехарчової продукції». У разі виявленні в будь-якому пункті продажу продукції, яка не відповідає встановленим вимогам або яка становить серйозний ризик для людей, з метою своєчасного попередження потрапляння небезпечної продукції на споживчий ринок України, зазначена продукція вилучається з усіх каналів її продажу. У разі виявлення на споживчому ринку контрафактної або фальсифікованої продукції терміново інформуються митні та правоохоронні органи для відповідного реагування.

Функції зі здійснення державного регулювання сфери безпеки харчових продуктів та системи контролю за нею покладено на новоутворену Державну службу України з питань безпеки харчових продуктів і захисту прав споживачів (Держпродспоживслужбу України). Нагляд за безпекою нехарчових продуктів та відповідністю продукції вимогам технічних регламентів здійснюють органи, уповноважені на виконання функцій ринкового нагляду і контролю відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку органів державного ринкового нагляду та сфер їх відповідальності». На сьогодні державний ринковий нагляд у 40 сферах відповідальності здійснюють 10 органів ринкового нагляду, які утворюють єдину систему.

Функції здійснення контролю за продукцією при її ввезенні на митну територію України покладено на митні органи. У разі виявлення на кордоні невідповідної продукції передбачається повідомлення органів державного ринкового нагляду про такі випадки. Крім того, слід зазначити, що контролю на кордоні підлягає лише та нехарчова продукція, що заявлена в митний режим імпорту або інший режим, що передбачає вільний обіг продукції на ринку України.

Необхідними складовими ефективної системи державного нагляду (контролю) є: наявність чіткої законодавчої та підзаконної бази для здійснення нагляду (контролю); чітке закріплення та розмежування сфер відповідальності контролюючих органів; зосередження нагляду за продукцією, що за притаманними їй властивостями, чи з інших причин, становить підвищений ризик; наявність ефективних, справедливих та стимулюючих санкцій; налагодження ефективного інформаційного забезпечення; компетентність державних інспекторів. Проте, питання забезпечення державного контролю за реалізацією імпортованих споживчих товарів відповідно до світової практики потребує подальших наукових досліджень. Подальше вдосконалення системи технічного регулювання та захисту прав споживачів має виходити із посилення контролю за якістю та безпекою продукції, її відповідністю національним та міжнародним стандартам та необхідності гармонізувати законодавство України до вимог Європейського Союзу, чому сприятимуть:

1. контроль за заявленими при імпорті країною походження коду та характеристик товарів;

2. подальше розширення використання інформаційних технологій у діяльності митних органів, розвиток проекту «електронна митниця»;

реорганізація системи технічного регулювання для упередження загроз національним інтересам держави, запобігання негативного впливу надходження в Україну демпінгової продукції, розвитку національних галузей промисловості та захисту прав споживачів

Список використаних джерел:

1. Захожай В.Б. Управління якістю: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.Б. Захожай, Н.Г. Салухіна, О.М. Язвінська, А.Ю. Чорний; за наук. Ред. В.Б. Захожая. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. – 936 с.

2. Калита П. Звенья одной цепи: Защита потребителей и товаропроизводителей немислима без интегрирующей основы – качества / П. Калита – Споживач. – 1997. – № 8.

3. Мандибура В.О. Особливості формування Інституту довіри в системі забезпечення якості споживання та захисту прав споживачів / В.О. Мандибура, С.Г. Батажок // Вісн. Ін-ту економіки та прогнозування. – 2009. – № [1]. – С. 69-73.

4. Наумов О.Б. Проблеми та шляхи підвищення ефективності споживання ресурсів в Херсонській області / О.Б. Наумов // Економічний простір: Збірник наукових праць. – 22/2. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2009. – С. 108-115.

5. Наумова Л.М. Механізми та інструменти управління якістю продукції аграрних і переробних підприємств в системі виробництва товарів легкої промисловості / Л.М. Наумова, О.Б. Наумов // Таврійський науковий вісник: Науковий журнал. Вип. 92 – Херсон: Грінь Д.С., 2015. – С. 246-253.

6. Гнат'єва Т.М. Вплив соціальної відповідальності бізнесу на конкурентоздатність підприємств аграрного сектору / Т.М. Гнат'єва, О.В. Ніколюк // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – Чернігів. – 2014. – №4(76). – С. 151-158.

7. Гришова І.Ю. Роль консюмеризму в соціально-економічних процесах / І.Ю. Гришова, Т.Л. Шестаковська // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2016. – № 6. – С. 75-82.

8. Gryshova, I. Ju. The implementation of the principles of consumerism in the strategy of the development of business / I. Ju. Gryshova, P. V. Voronzhak, T. L. Shestakovska // Науковий вісник Полісся. – 2017. – № 2 (10). Ч. 1. – С. 41-48.

9. Gryshova, I.; Strielkowski, W.; Kalyugina, S. (2017). Modern Technologies in Public Administration Management: A Comparison of Estonia, India and United Kingdom. *Administrative Management Public*, (28), 174-185.